

LISA 2. RAKENDUSPLAAN VÄGIVALLA VÄHENDAMISE ARENGUKAVA ELLUVIIMISEKS AASTATEL 2010-2014

EESMÄRK I		LASTE VASTU TOIMEPANDUD VÄGIVALLA VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE			
1. meede		Koolikiusamise tõkestamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
1.1. "Turvalise kooli" programmi täiendamine ja elluviimine	Programm on täiendatud ja vastavalt tegevuskavale elluviidud.	2011	HTM	Vastavalt turvalise kooli programmi eelarvele	Haridus- ja teadusministri poolt 26.06.09 käskkirjaga nr 405 kinnitatud kolmeaastane programm turvalise kooli tagamiseks kuues valdkonnas: kiusamine, tuleohutus, liikluskasvatus, tervisekaitse, koolikohustuse täitmine, meediakasutus. Programmi raames töötatakse välja tegevusjuhised koolidele vägivallajuhtumitega tegelemiseks ning programmi täiendatakse tegevustega, et kaardistada koolide senine kiusamisvastane tegevus ning rakendada kiusamiskäitumise vähendamiseks vägivalla ennetus- ja sekkumisprogramme (sh nt lepitamisprogramme).
1.2. Alaealiste hälbiva käitumise kordusuuringu läbiviimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud/välisvahendid 300 000	Uuring tehti esimest korda 2006. aastal ning selles uuriti ka koolikiusamise ohvriks langemise levikut, kogemusi ja noorte hoiakuid vägivalla kasutamise suhtes. Kordusuuring annab võimaluse hinnata kiusamise levikut ja noorte hinnangutes toimunud muutusi.
2. meede		Lasteasutustes vägivalla tõkestamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused

2.1. Hoolekandeesutustes ja õpilaskoduga koolides viibivate laste vägivaldprobleemide analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2011	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja 150 000, HTM tegevuskulud	Uuring annab ülevaate vägivalla levikust, olemusest, põhjustest ja tagajärgedest laste hoolekandeesutustes ja õpilaskoduga koolides (nt erikoolides).
2.2. Juhendmaterjalide koostamine laste hoolekandeesutuste ja õpilaskoduga koolide töötajatele	1) Juhendmaterjalid on koostatud*.	2012	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja 100 000, HTM tegevuskulud	Asutusesisesed käitumis- ja tegevusjuhised kirjeldavad, kuidas vägivaldprobleemide korral toimida ja millist abi vägivaldajuhtumi korral lapsele pakkuda. Juhend kinnitatakse asjaomase asutuse juhtkonna poolt.
	2) Juhendi rakendamiseks on töötajad koolitatud*.	2012	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja 100 000, HTM tegevuskulud	
2.3. Vägivalla ennetus- ja sekkumisprogrammide läbiviimine laste hoolekandeesutustes ja õpilaskoduga koolides	Programmi on rakendatud vähemalt 4 laste hoolekandeesutuses ja 4 õpilaskoduga koolis*.	2013-2014	SoM, HTM	Lasteasutuste tegevuskulud/välisvahendid	Programmi eesmärgiks on õpetada lastele näiteks ennastkehtestavat käitumist, otsuste tegemise oskusi ning suhtlemisoskusi, mida lastel igapäevaelus vaja läheb, samuti anda seksuaalkasvatusteadmisi. Enamik sellistest programmidest käsitleb nii koolikiusamise kui seksuaalse ärakasutamise ennetamist.
3. meede	Laste kaitse interneti vahendusel toimepandud vägivalla eest				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
3.1. Internetiturvalisuse programmi elluviimine	1) Teavitustegevused lastele, vanematele jt on läbi viidud ning iga aasta korraldatud internetiturvalisuse päev*.	2012	LKL (Tiigrihüppe SA)	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	Projekti taotlus on esitatud Euroopa Komisjonile ning selle rahuldamise otsus selgub 2010. a I poolaasta lõpuks (esimene taotlusvoor on hetkel läbitud). Projekti üldvastutajaks on Lastekaitse Liit. Programm on suunatud ennekõike
	2) Telefonipõhine nõustamisvõimalus on noortele (<i>helpline</i>) loodud*.	2012	SoM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	internetialase teadlikkuse parandamisele noorte seas ning internetis leviva ebaseadusliku sisuga materjalide vastu võitlemisele.

	3) Veebipõhine teavitusteenus ebaseadusliku sisuga veebilehtedest politsei teavitamiseks (<i>hotline</i>) on loodud*.	2012	LKL	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	
	4) Loodud on noortefoorum, et suurendada noorte osalust internetiriskidega seotud diskussioonides*.	2012	LKL	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus)	
4. meede	Laste parema kaitse seksuaalkuritegude eest				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
4.1. Lastega töötamisega seotud piirangute õigusliku regulatsiooni korrastamine	Piirangute laiendamist käsitlev eelnõu on VV-sse esitatud.	2011	JuM (koostöös SoMi ja HTMiiga)	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Piiranguid tuleks laiendada kõikidele seksuaalkuritegudele, sh ka loodavatele kuriteokoosseisudele, ning analüüsida, kas piirangud on piisavad hõlmamaks ka lastega töötavaid vabatahtlikke, laste hoolekandetasutuste töötajaid. Piirangute laiendamiseks on vajalik mitmete JuMi, SoMi ja HTMi vastutusalasse jäävate seaduste muutmise.
4.2. Lastega töötamisega seotud piirangute täitmise jälgimine ja nende kasuteguri hindamine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2012	JuM	JuM tegevuskulud	Uuringus analüüsitakse inimeste teadlikkust lastega töötamisega seotud piirangutest, kuidas piiranguid järgitakse ning millised on olnud tulemused.
4.3. Ravisüsteemi loomine täiskasvanud ja alaealistele seksuaalkurjategijatele	1) Ravijuhis koostatud ja kinnitatud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud/välisvahendid (300 000)	Nimetatud tegevused on seksuaalkurjategijate ravisüsteemi rakendamise eeltingimusteks: ravijuhised sisaldavad ravi ja rehabilitatsiooni nõudeid ning on suunatud ennekõike tervishoiutöötajatele ravivajaduse hindamiseks ning ravi pakkumiseks;
	2) Ravi võimaldav eelnõu VV-sse esitatud.	2010	JuM	JuM tegevuskulud	

	3) Vanglasüsteemis seksuaalkurjategijate rehabilitatsiooniprogrammi kättesaadavus tagatud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	ravi võimaldamiseks tuleb täiendada KarSi ning kompleksravi pakkumiseks tagada psühhosotsiaalse sekkumise kättesaadavus nii vanglasüsteemis kui vanglaväliselt. Nii sekkumise pakkumiseks kui ravi kohaldamiseks on vajalik ette valmistada erialaspetsialiste.
	4) Erialaspetsialistid on ravi kohaldamiseks koolitatud.	jooksvalt	JuM	JuM tegevuskulud/välisvahendid 5 000 000 (1 000 000 aastas)	
4.4. Tõhusama järelevalvesüsteemi loomine seksuaalkurjategijate üle	1) Seksuaalkurjategijate erisusi arvestav riskihindamise instrument on vanglasüsteemis kasutusele võetud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Vanglasüsteemis kasutatava riskihindamise täiendamine, et paremini otsustada seksuaalkurjategijale tagatisvangistuse rakendamise, ennetähtaegse vabastamise vms üle.
	2) Õiguslike regulatsioonide muutmisvajadust on hinnatud.	2012	JuM	JuM tegevuskulud	Analüüsitakse, kas senised õiguslikud regulatsioonid on piisavad, et tagada seksuaalkurjategijate üle ametkondlik järelevalve.
5. meede	Vägivallakuritegude ohvriks langenud laste abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
5.1. Abivajavast lapsest teatamise kohustuse täpsustamine	1) Lastekaitse seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2012	SoM	SoM tegevuskulud	Lastekaitse seaduses täpsustatakse spetsialistide ja tavakodanike abivajavast lapsest teatamise kohustust.
	2) Lastega töötavatele spetsialistidele (sh võrgustikule) on tegutsemise juhend koostatud ja kinnitatud*.	2011	SoM	SoM tegevuskulud, 100 000	Juhend annab spetsialistidele (sh abistavale võrgustikule) ülevaate, keda ja kuidas tuleb teavitada väärkoheldud lapsest, millistel juhtudel ja kuidas sekkuda ning kellega ja kuidas koostööd teha.

5.2. Lasteabitelefoni teenuse pakkumine	Telefoniteenuse pakkumiseks leping sõlmitud*.	2010-2014	SoM	SoM tegevuskulud/HMN vahendid	Üle-riigilise 24 tundi kättesaadava tasuta lastabitelefoni teenuse pakkumine nii lastele kui täiskasvanutele, kuhu saab teatada abivajavast lapsest ja küsida ka nõu.
5.3. Lastega töötavatele spetsialistidele täienduskoolitusprogrammi koostamine ja rakendamine	1) Lastega kokkupuutuvate erialade õppekavade analüüs on läbi viidud ja tehtud ettepanekud baaskoolituse ja täienduskoolituste täiendamiseks*.	2012	SoM, HTM	SoM tegevuskulud ja 100 000, HTM tegevuskulud	Analüüsitakse, kas lastekaitsetöötajate, sotsiaaltöötajate, sotsiaalpedagoogide, meedikute, koolipsühholoogide jt spetsialistide õppekavad käsitlevad piisavalt laste väärkohtlemise ja lapsohvrite abistamise ning laste õiguste teematikat.
	2) KOV-i lastekaitsetöötajatele ja laste küsimustega töötavatele sotsiaaltöötajatele täienduskoolitus-programmi lähteülesanne ja programm koostatud ning piloteeritud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud ja 300 000	Lähteülesanne peaks andma ülevaate lastega töötavate spetsialistide täienduskoolitusprogrammi sisust ning millise perioodi tagant tuleks seda uuesti läbida. Täienduskoolitusprogrammis sisalduvad lisaks vägivalda teemadele ka saatjata ning kaubitsetud laste teemad (vt p 17.4.5).
	3) Täienduskoolitus-programmi on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	
5.4. Lapsohvritele üleriigilise abistamissüsteemi väljatöötamine	1) Abistamissüsteemi loomiseks on lähteülesanne koostatud, mudel välja töötatud ja seda katsetatud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESist 2013-2016)	Lähteülesanne peaks andma ülevaate, milliseid teenuseid ja mis viisil riik lapsohvritele kogu Eestis tagab. Analüüsi raames saab analüüsida ka laste vaatepunkti tänaste teenuste kättesaadavuse osas.
	2) Abistamissüsteem on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/välisvahendid	

6. meede		Laste vastu toimepandud vägivalldajuhtumite uurimise tõhustamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
6.1. Prefektuurides laste väärkohtlemise juhtumitele spetsialiseerunud lastekaitseteenistuste loomine	Igas prefektuuris on lastekaitseteenistus loodud.	2011	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Prefektuurides loodavate lastekaitseteenistuste ülesandeks on tegeleda laste vastu toimepandud kuritegude kohtueelse uurimisega.
6.2. Virtuaalpolitsei projekti käivitamine	Projekt on katsetatud ja käivitatud.	2012	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud/välisvahendid	Virtuaalpolitsei loomisega toetatakse laste ohutumat interneti kasutamist, sisuliselt väljendub see politsei patrullimises kõrge riskiga veebilehtedel.
6.3. Lapsohvritega isikuvastastes kuritegudes menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated on iga-aastaselt koostatud.	2010-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Seni pole laste vastu toime pandud kuritegude menetlemise pikkust varem jälgitud ning ennekõike tuleb kiirem menetlus tagada juhtudel, kus laps on sattunud peresisese vägivalda ohvriks. Vastav tegevus tuleneb ka kriminaalpoliitika arengusuundadest aastani 2018 (eelnõu). Lisaks kohtueelsele menetlusele on oluline seirata ka kohtumenetluse pikkust.
	2) Kohtueelsetest menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud.	2010-2014	RP	RP tegevuskulud	
6.4. Lapsesõbralike ülekuulamisvõimaluste loomine	Lastele mõeldud video-salvestusvõimalusega ülekuulamisruumid on prefektuurides loodud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud/välisvahendid	Lastele mõeldud ülekuulamisruumide kasutamine ja videovahendusel ülekuulamine on üks viis, kuidas menetlust lapsesõbralikumalt läbi viia.
6.5. Alaealistega tegelevate süüteo menetlejate regulaarne koolitamine	1) Prefektuurides lastekaitseteenistuste töötajatele on koolitused läbi viidud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Alaealiste ülekuulamist käsitletud uuringus (Kask, 2009) leiti, menetlejad vajavad lisateadmisi lapse arengupsühholoogia, lapsele sobivate küsitlusmeetodite ja näidiskaasuste kohta.
	2) Kohtunikele ja alaealistele spetsialiseerunud prokuröridele on koolitused läbi viidud.	2014	RK, RP	RK tegevuskulud, RP tegevuskulud	

6.6. Laste kohtlemise juhendi uuendamine ja erinevate meetodiliste materjalide ettevalmistamine lastega seotud süüteo menetluslike toimingute (sh ülekuulamise) läbiviimiseks	Juhend koostatud ja PPA peadirektori poolt kinnitatud	2012	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Uuendatakse laste kohtlemise juhendit tulenevalt politsei ümberkorraldustest ning lisaks täpsustab juhend lastega seotud erinevate toimingute läbiviimist, sh alaealise ülekuulamist (ülekuulamisele juurde kutsutava spetsialisti ülesanded).
EESMÄRK II	ALAEALISTE VÄGIVALLA JA ÕIGUSRIKKUMISTE VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
7. meede	Kogukonnapõhine ja perekeskne riskilaste abistamine ja toetamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
7.1. KOVides varase märkamise ja sekkumise mudeli väljatöötamine ja rakendamine	1) Varase märkamise ja sekkumise mudelit on katsetatud vähemalt 6 KOVis	2010	JuM, HTM, SoM, UNICEF	Asjaomaste asutuse tegevuskulud/2010: 73 920 (HTM)	JuM koostöös UNICEFiga viib läbi projekti, mille eesmärgiks on tagada, et KOVides hakatakse probleemseid peresid varakult märkama ning neile varakult abi andma. Projekti juhtrühmas osalevad ka HTM, SoM, SiM, projekti läbiviimiseks on HTM sõlminud 2009. a UNICEFiga lepingu summas 73 920 krooni. Esitatud on uus taotlus HMNi lisaraha saamiseks.
	2) Varase märkamise ja sekkumise mudelit on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 24 KOVis.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	
	3) Mudeli rakendamiseks on KOVidele käsiraamat välja töötatud.	2010	JuM	JuM tegevuskulud	KOVide nõustamiseks töötatakse välja juhendmaterjalid, milles tuginetakse pilootprojekti ja noortega läbiviidud seminari tulemustele.
7.2. Vanemliku vastutuse suurendamine	Analüüs on koostatud ja vajadusel õiguslik regulatsioon korrastatud.	2013	HTM, SoM	HTM tegevuskulud	HTM on analüüsinud, kas AMVSi vm seadusi on vaja täiendada, lisades sinna võimaluse ka vanemaid vabatahtlikult programmidesse suunata, ning valmistab vajadusel koostöös SoMi ja JuMiga ette seadusemuudatused.

7.3. Alaealistele intensiivse kogukonnapõhise sekkumisprogrammi ettevalmistamine	Programmi on katsetatud ja asutud rakendama vähemalt 6 KOVis*	2013-2014	HTM, JuM, SoM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud/välisvahendid 1 000 000 (aastas 500 000)	Eestis puudub kogukonnapõhine sekkumine lastele, kus lapse probleemidele lähenetakse individuaalselt ning samaaegselt tegeletakse aktiivselt ka perega. Teistes riikides on häid tulemusi näidanud erinevad multisüsteemsele teraapiale tuginevad programmid, mis ennekõike on suunatud tõsiste käitumisprobleemidega ja vägivaldsetele lastele, ning kus lapse ja tema perega töötatakse intensiivselt (24 tundi päevas kuni 6 kuud järjest) terve meeskond spetsialiste. Seetõttu võiks kaaluda ka Eestis mõne analoogse programmi katsetamist.
7.4. KOVides tugiisikute süsteemi rakendamine alaealistele ja noortele vanglast vabanenutele	1) Tugiisikute süsteemi on katsetatud vähemalt 6 KOVis.	2010	JuM	JuM tegevuskulud	Seotud punktiga 7.1. KOVid määravad ka vanglast vabanenud noorele kindla tugiisiku, kes aitab noorel vanglajärgselt vabadusega kohaneda. Lisaks KOVidele kaasatakse süsteemi rakendamisse ka MTÜd.
	2) Tugiisikute süsteemi on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 24 KOVis.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	
8. meede	Noorte alkoholitarbimise vähendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
8.1. Alkoholi kahjulikku mõju käsitlevate ennetus-tegevuste läbiviimine	Ennetustegevused koolides toimunud.	2010-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Prefektuuride ennetusprojektid peaksid olema suunatud ka noorte alkoholitarbimise vähendamisele.
	Alkoholivastased kampaaniad jm teavitustegevused on toimunud.	2014	MKM (MA)	MA tegevuskulud	Noortele suunatud alkoholivastaste teavitussõjate ja koolituste läbiviimine, et teadvustada noortele alkoholi kahjulikku toimet ja joores juhtimisest tulenevaid ohte.

8.2. Alaealistele alkoholimüügi keelu tõhusamate kontrollimeetmete väljatöötamine	Kontrollimeetmed välja töötatud ja keelu täitmise üle järelvalve rakendatud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	Analüüsida, kuidas alaealistele alkoholimüügi piiranguid paremini kontrollida.
8.3. Osalemine rahvusvahelises võrdlusuuringus "Efektiivsed strateegiad alaealiste alkoholi tarbimise ennetamiseks Euroopas"	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	TÜ	TÜ/välisvahendid	Tegemist on Euroopa Komisjoni rahastatava uuringuga, milles hinnatakse Eestis alkoholi tarbimise vähendamiseks kavandatud sekkumiste tulemuslikkust.
8.4. Noortele alkoholi-probleemidega süüdimõistetutele alkoholi kahjuliku mõju ja joobes juhtimisest tulenevaid ohte käsitlevate koolituste korraldamine	Kriminaalhoolduses on joobes juhtimise eest süüdimõistetud noored suunatud liiklusohutusprogrammi.	2010-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Kriminaalhoolduses rakendatakse roolijoodikutele liiklusohutusprogrammi (LOP), kuhu tuleks aktiivsemalt suunata ennekõike noori joobekeeldu rikkunud juhte.
8.5. Alkoholiprobleemidega noortele ravi ja rehabilitatsiooni kontseptsiooni väljatöötamine	Alkoholiprobleemidega noorte ravi- ja rehabilitatsioonivajadus kaardistatud ning vastav kontseptsioon välja töötatud*.	2014	SoM/TAI	SoM tegevuskulud/välisvahendid	Pakutakse välja lahendused, kuidas noorte alkoholisõltuvuse väljakujunemist ära hoida ning tagada noortele riigi poolt pakutavad ravi- ja rehabilitatsiooniteenused (sarnaselt narkoraviga).

9. meede	Alaealiste õigusrikkumistele tõhusam reageerimine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
9.1. Noorte probleemkäitumise ennetamiseks noorte toimetuleku toetamise tegevuskava rakendamine	Programm on vastavalt tegevuskavale ellu viidud.	2011	HTM	HTM tegevuskulud	Tegevuskava kinnitati haridus- ja teadusministri 6.08.2009. a käskkirjaga nr 708 ja see koondab tegevusi HTMi haldusalas koolikohustuse mittetäitmise, alaealiste kuritegevuse ennetamiseks. Tegevused on suunatud käitumishäiretega noortele tavakoolides, alaealiste komisjoni saadetud noortele, erikoolides õppivatele noortele, nende vanematele ning nendega töötavatele spetsialistidele. Tegevuskavas on arvestatud ka haridus- ja teadusministri poolt 19.12.2008. a käskkirjaga nr 1570 kinnitatud kontseptsiooni "Kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste koolide kontseptuaalsed alused".
9.2. Alaealiste komisjonides menetlustähtaegade regulaarne seiramine	Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	jooksvalt	HTM	HTM tegevuskulud	Menetlustähtaegu komisjonides regulaarselt ei seirata. Tulenevalt kriminaalpoliitika arengusuundadest aastani 2018 (eelnõu) peaks komisjon mõjutusvahendi määrana kahe nädalaga alates alaealise komisjoni suunamisest. Seega on kavas hakata jälgima, kui kiiresti komisjon arutab alaealise õigusrikkumisega seotud küsimusi ja kui kiiresti hakatakse realselt mõjutusvahendit kohaldama.
9.3. Alaealiste komisjonide praktika hindamine	Analüüs valminud ja avalikustatud.	2010	HTM/JuM	HTM/JuM tegevuskulud	JuMi ja HTMi ühisanalüüsis hinnatakse mh erikooli suunamise, alaealiste individuaalsete vajadustega arvestamise praktikat, mõjutusvahendite määramise protsessi jms.

9.4. Alaealiste komisjonide andmebaasi arendamine	1) Andmebaasi arendamisvajaduste kohta lähteülesanne koostatud.	2011	HTM	HTM tegevuskulud	Alaealiste komisjonide andmebaas ei võimalda saada andmeid nt komisjoni sattunud noorte probleemkäitumise, tausta jms tegurite kohta, andme-kogumise vorming vajab täiendamist.
	2) Andmebaas täiendatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	
9.5. Alaealiste komisjonide tugiisikute süsteemi loomine	Tugiisikute süsteem loodud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Tugiisikuid on vaja selleks, et toetada alaealisele mõjutusvahendi kohaldamist.
9.6. Erikoolist lahkunud õpilaste retsidiivsuse hindamine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	HTM	HTM tegevuskulud	Erikoolist lahkunute retsidiivsust tuleb hakata regulaarselt hindama.
9.7. Alaealiste kurjategijatega seotud kriminaalasjades menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	2010-2014	JuM	JuM tegevuskulud	Laulasmaa deklaratsioonis nimetatud alaealistega seotud prioriteetide täitmiseks on justiitsminister ja siseminister kokku leppinud, et alaealiste kurjategijatega seotud kriminaalasjade kohtueelne menetlus ei kesta üle 4 kuu. Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018 (eelnõu) juhivad samuti tähelepanu vajadusele alaealiste kriminaalasju kiiresti menetleda.
	2) Menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud (vähem kui 4 kuuga kohtueelselt menetletud alaealiste kriminaalasjade arv iga-aastaga suurenenud).	2010-2014	RP	RP tegevuskulud	
EESMÄRK III	PEREVÄGIVALLA (SH NAISTEVASTASE VÄGIVALLA) VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
10. meede	Perevägivallaalane ennetustöö				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused

10.1. Õigusteadlikkuse suurendamine ning perevägivaldalaane teavitamine	1) Ühiskonnaõpetuse ainearaamatud on täiendatud ja ühiskonnaõpetuse õpetajad selle kasutamiseks koolitatud*.	2012	HTM, SoM, kodanikeühendused	HTM tegevuskulud, SoM tegevuskulud	Uutes riiklikes õppekavades kajastatakse senisest põhjalikumalt turvalisuse, riskikäitumise jms teemasid. Ühiskonnaõpetuse õpetajatele töötatakse välja tugimaterjalid perevägivaldala ja ka peresuhetest väljaspool toimuva vägivaldala, sh soopõhise vägivaldala ning vägivaldala ohvrite abistamisvõimaluste käsitlemiseks. Tugimaterjalid puudutavad ka inimõiguste ja võrdõiguslikkuse küsimusi laiemalt.
	2) "Tark mees taskus" on perevägivaldalaalase infoga uuendatud.	2010	JuM	JuM tegevuskulud	Veebilehel on ajakohane praktiline info perevägivaldalaohvritele abisaamise võimaluste kohta.
	3) SoM, PPA kodulehed perevägivaldalaalase infoga uuendatud.	2010-2014	SoM, PPA	SoM tegevuskulud, PPA tegevuskulud	Veebilehel on ajakohane info perevägivaldalaalaga seotud uuringute, juhtumite äratundmise, abisaamise võimaluste ja ennetuse kohta. SoM jagab oma kodulehel infot ka peresuhetest väljaspool toimuva vägivaldala, sh soopõhise vägivaldala ja selle ärahoidmise võimaluste kohta.
	4) Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste kodulehed peresuhetealase infoga (sh abisaamise võimaluste kohta) on uuendatud.	2010-2014	HTM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	HTM kodulehel ei ole seni olnud viiteid perevägivaldala ja selle ohvrite abisaamise võimaluste kohta. HTM kasutab informatsiooni edastamiseks noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste kodulehti, mis töötavad igas maakonnas ning annavad informatsiooni lähima abisaamise võimaluse kohta.

	5) Naiste varjupaikade kodulehed on pere-vägivallaalase infoga uuendatud; samuti on kajastatud laiemalt naistevastase vägivalla teematikat.	2010-2014	Kodanikeühendused	Seotud asutuste tegevuskulud	Veebilehtedel on ajakohane info perevägivalla ja peresuhetest väljas-pool esineva vägivalla, sh soopõhise vägivallaga seotud uuringute, juhtumite äratundmise, abisaamise võimaluste ja ennetuse kohta.
10.2. Riskirühmade perevägivallaalane teavitamine	Tüdrukute enesejõustamise pilootkoolitus on läbi viidud.	2010	SoM	100 000	Mitmepäevase koolituse eesmärk on pakkuda tüdrukutele vanuses 15-18 enesejõustamiseks teavet soorollide, seksuaalsuhete, naistevastase vägivalla teemadel rollimängude, grupitööde jm interaktiivse tegevuse abil. Samast programmi on läbi viidud Leedus, Soomes ning on kavas katsetada Eestis.
11. meede	Perevägivalla ohvrite abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
11.1. Perevägivalla ulatuse ja olemuse regulaarne kaardistamine	1) Ohvriuringu paarisuhtevägivalla moodul analüüsitud ja avalikustatud	2010	SoM	SoM tegevuskulud, 65 000	Analüüs keskendub Eesti Statistikaameti ohvriuringu paarisuhtevägivalla erimoodulile, pakkudes põhjalikumat tõlgendust olemasolevatele andmetele.
	2) Perevägivalla riskide kaardistamise uuring tehtud ja avalikustatud	2011	JuM	JuM tegevuskulud/välisvahendid 400 000	Uuringu käigus analüüsitakse perevägivalla põhjuseid, tagajärgi, ennetusvõimalusi, ohvriabi teenuste kvaliteeti ja vajadust täiendavate teenuste järele.
	3) Olmetapmiste teemal uuring läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2012	JuM	JuM tegevuskulud	Uuringus analüüsitakse kriminaalstatistikale tuginedes, kui palju tapmistest ja mõrvadest on olnud seotud eelneva peresise vägivallaga.

	4) Igal aastal naiste varjupaikadelt ühtlustatud meetodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2011-2014	SoM	SoM/naiste varjupaikade tegevuskulud	Statistilisi andmeid kogutakse ohvrite üldisloomustuse saamiseks ja neile pakutavate teenuste, varjupaigas viibimise perioodi jms kohta.
11.2. Protseduurireeglite väljatöötamine perevägivalda ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks	Protseduurireeglid välja töötatud, kinnitatud ja asjakohastes asutustes levitatud*.	2013-2014	SoM, JuM, SiM	Asjaomaste asutuste tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESi 2013-2016)	Protseduurireeglitega määratakse kindlaks, kes millisel ajahetkel ja kuidas perevägivalda ohvrite ning vägivallatsejatega tegeleb, sh arvestades ohvrite erisusi ja vajadusi.
11.3. Perevägivalda ohvritele pakutavate teenuste analüüs ja arendamine	1) Tugitelefoni 1492 teenuse tagamiseks leping sõlmitud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, 585 000 x 4 aastat = 2 340 000 kr	Seni on naiste varjupaigad nõustanud ohvreid telefonipõhiselt kindlatel kellaaegadel; kavas on pakkuda ohvritele tasuta ööpäevaringset telefonipõhist nõustamisvõimalust. Telefoni tööd koordineerib Eesti Naiste Varjupaikade Liit.
	2) Naiste varjupaikade tegevuse jätkusuutlikkus on tagatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, 2 349 305 x 4 aastat = 9 397 220 kr	Ohvritele tagatakse varjupaigateenuse olemasolu ning psühholoogiline ja juriidiline abi.
	3) Varjupaiga- ja ohvriabi teenuse kvaliteedinõuded välja töötatud.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vahendid täpsustatakse RES 2013-2016)	Kirjeldatakse perevägivalda ohvrite abistamise kvaliteedinõudeid kooskõlas ohvriabi ja sotsiaalhoolekande seadusega.
	4) Analüüs on valminud ja avalikustatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/välisvahendid	Uuring käsitleb ka ohvriabi, tugigruppe, varjupaikade tööd.
11.4. Perevägivalda ohvrite ja vägivallatsejatega töötavate spetsialistide baasväljaõppe programmide analüüsimine	Õppekavade analüüs on läbi viidud ja tehtud ettepanekud baasväljaõppe-programmide täiendamiseks*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vahendid täpsustatakse RES 2013-2016)	Eesmärgiks on analüüsida, kuidas on perevägivalda temaatika kajastatud erinevate spetsialistide (ennekõike nt lastekaitse-, sotsiaaltöötajate, tervishoiutöötajate) baasväljaõppe-programmides. Kaaluda läbiviimist koos p 17.3 toodud analüüsiga.

11.5. Ohvrite ja vägivaldsete kokkupuutuvate spetsialistide koolitamine	1) Täienduskoolitusvajadus on hinnatud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud	Vastavalt ametkonnale kaardistada võimalikud puudujäägid, et kavandada koolitusi. Kaaluda koolitavatena õpetajaid, noorsoo-, sotsiaal-, laste hoolekande- ja meditsiinitöötajaid, politseinikke, psühholooge, kohtunikke, prokuröre.
	2) Õpetajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, 200 000 x 4 aastat = 800 000 kr (taotlus esitatud RES 2013-2016)	Vastavalt kaardistusele korraldada koolitused. Eesmärgiks asjaomaste spetsialistide professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	3) Noorsoo- ja sotsiaaltöötajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	4) Lastekaitsetöötajad ja laste hoolekandeesutuste töötajad koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	5) Prokurörid ja kohtunikud on koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	6) Politseinikud koolitatud*.	2011-2014	SoM		
12. meede	Perevägivaldajuhtumite uurimise tõhustamine ja -ohvrite kaitse kriminaalmenetluses				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
12.1. Lepitusmenetluse rakendamise analüüs	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2010	JuM	JuM tegevuskulud	Kaardistada praktika ja peamised probleemid lepitusmenetluse rakendamisel, sh ka perevägivaldaga seotud juhtumites.
12.2. Lähenediskeelu regulatsioonide korrastamine	1) Analüüs on valminud ja eelnõu VV-sse esitatud.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Analüüsitakse ka lähenediskeelu rakendamist ühise eluruumi korral, ohvrite kaitsemeetmeid.

	2) ELi piiriülese lähenemiskeelu otsusega on liitunud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	Selle tulemusena on tagatud, et Eestis määratud lähenemiskeeld tagab ohvrile kaitse ka välisriigis viibides ja vastupidi, välisriigi kodanikule Eestis viibides.
12.3. Vägivaldse vanema hooldusõiguse piiramisvajaduse analüüs	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud; vajadusel regulatsioon korrastatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	Laste hooldusõiguse küsimuse analüüsimine perevägivalla korral ja uurimistulemustest lähtuvalt vajadusel õigusliku regulatsiooni korrastamiseks seadusemuudatuse ettepanekute esitamine.
13. meede	Rehabilitatsioon vägivallatsejatega				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
13.1. Rehabilitatsiooni-programmide rakendamine vägivallatsejatele	1) On loodud ja rakendatakse programmi, kuhu saab suunata vägivallakuritegudes süüdimõistetuid.	2011	JuM	JuM tegevuskulud	Programmid vägivallatsejatele aitavad vähendada vägivaldset käitumist.
	2) Programmid hinnatud ja vastavalt täiendatud	2014	JuM		
EESMÄRK IV	INIMKAUBANDUSE TÕKESTAMINE JA ENNETAMINE				
14. meede	Inimkaubandusala ennetustöö				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
14.1. Laiema avalikkuse ja riskirühmade (ennekõike noored, tüdrukud) inimkaubandus-alane teavitamine	1) Ühiskonnaõpetuse ainearaamatud on täiendatud.	2012	HTM	HTM tegevuskulud	Õpetajatele töötatakse välja täiendavad õppematerjalid inimkaubanduse teema, sh ohvrite abisaamise võimaluste käsitlemiseks.

	2) Ühiskonnaõpetuse õpetajad on koolitatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Õpetajad on saanud adekvaatset informatsiooni inimkaubanduse olemusest, teavet ennetuse, juhtumite äratundmise ja neile reageerimise kohta.
	3) Telefonipõhiseks teavitamiseks on lepingud sõlmitud.	2010-2014	SoM	1 270 000 (2010: 250 000, 2011-2014: igal aastal 255 000)	Nõustamine tagatakse nii inimkaubanduse ennetamiseks kui ohvritele.
15. meede	Töajõu eksploateerimise ennetamine ja tuvastamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
15.1. Töörjuse ulatuse kaardistamine	1) Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2011	TÜ, kaastes JuMi	Välisvahendid EKlt	Töörjuse ulatus ja levik Eestis on kaardistatud. Kaardistuse põhjal võimalik planeerida ennetustegevusi, tuvastada ja menetleda töörjuse juhtumeid.
	2) Töörjuse ennetamiseks menetlejatele, sotsiaaltöötajatele, MTÜdele suunatud teavitustegevused ellu viidud.	2011	Tartu Ülikool/JuM	Välisvahendid EK-lt	Parandada asjaomaste spetsialistide teadlikkust töörjusest, selle levikust ja ulatusest Eestis.
15.2. Töajõuturu organisatsioonidega koostöö tõhustamine	Ümarlauad toimunud töajõu organisatsioonidega (sh Tööinspeksioon, Kaubandus- ja Tööstuskoda, Töandjate Keskliit, Töötukassa) ning edasised koostöö-võimalused kaardistatud	2012	JuM, SoM	JuM tegevuskulud	Ümarlauad korraldatakse koostöös SoMiga eesmärgiga harida töandjaid töörjuse teemadel ning saada sisend töötamist reguleerivate seaduste, töötingimuste alaste regulatsioonide täiendamiseks ning kaardistada praegune olukord ja tulevased koostöövõimalused.
15.3. Järelevalve teostamine Eesti välistöajõu töötingimuste üle	Järelevalve teostatud	2013	Töö-inspeksioon	SoM tegevuskulud	Kaardistatakse praegune olukord, puudujäägid töötingimustes, et ennetada inimkaubanduse juhtumeid.

16. meede		Inimkaubanduse ohvrite abistamisvõimaluste arendamine			
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
16.1. Inimkaubanduse ohvrite ja prostitutsiooni kaasatud naiste vajaduste hindamine	Uurimus on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2011	SoM	Välisvahendid EK-lt (200 000)	Kannatanute profiilist parema ülevaate saamine võimaldab täpsustada inimkaubanduse ulatust ühiskonnas ja hinnata rehabilitatsioonitegevuse mõju ning anda suuniseid edaspidiseks.
16.2. Prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud naistele varjupaiga- ja rehabilitatsiooni-teenuse pakkumine	Rehabilitatsiooni- ja varjupaigateenus on rahastatud*.	2010-2014	SoM	7 100 000 (2010: 1 500 000; 2011-2014: 2 700 000)	Tagatakse ohvrite turvalisus (sh vajadusel varjupaigas viibimine) ning karjäärinõustamine, psühholoogiline ja juriidiline abi.
16.3. Inimkaubanduse ohvrite rehabilitatsiooniprogrammi tulemuslikkuse hindamine	Programmi analüüs tehtud, sh klientide programmiga rahulolu hinnatud, analüüs avalikustatud.	2011	SoM	SoM tegevuskulud/250 000	Inimkaubanduse ohvritele ja prostitutsiooni kaasatud naistele suunatud programmi tegevusteks on ohvrite nõustamine (sh juriidiline, tervisealane, karjäärialane, psühholoogiline), varjupaigateenuse osutamine ning muud toimetulekut toetavad teenused. Analüüsi raames antakse programmi tulemuslikkuse kohta hinnang ning uuritakse klientide tagasisidet programmi raames saadud teenuste kohta.
16.4. Eestis ning välisriikides Eesti esindustes kodanike, sh ohvrite teavitamine konsulaarteenustest ja konsulaarabi saamise võimalustest	Eestikeelsed voldikud koostatud ja jagatud.	2014	VäM	VäM tegevuskulud	Kodanikud, sh ohvrid on saanud eestikeelset infot konsulaarabi saamise võimaluste kohta.
16.5. Varjupaikadelt ohvrite ja neile teenuste osutamise kohta andmete kogumine	Igal aastal varjupaikadelt ühtlustatud metoodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud	Koondatavate statistiliste andmete täiendamine, et saada ohvrite profiilist ja neile osutatud teenustest parem ülevaade.

16.6. Saatjata alaealiste ja kaubitsetud laste tuvastamine ja abistamine	1) Saatjata alaealiste piiriületuste, abistamise ning tuvastamise analüüs tehtud.	2012	SoM	SoM tegevuskulud	Praegu alaealiste piiriületuse kohta kokkulepitud juhised pole praktikas piisavalt rakendunud ning eri ametkondade osas on vaja täiendada protseduurireegleid, kuna hetkel puudub konkreetne protsessi kirjeldus. Analüüsiga tuuakse välja kitsaskohad ja sellele tuginedes saab planeerida sekkumist, et piiriületuste kontrolli tõhustada.
	2) Juhised välja töötatud ja kinnitatud.	2012	SoM	SoM tegevuskulud	
	3) Saatjata ja kaubitsetud laste ning laste piiriületuse alane seminar on toimunud*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud, 100 000 (vajalik lisavahendite taotlemine RESi 2013-2016)	Erinevate asjaomaste spetsialistide kogemuste vahetamine, ühistes suundades kokkuleppele jõudmine.
17. meede	Inimkaubanduse juhtumite uurimise tõhustamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
17.1. Rahvusvahelise inimkaubandusalase koostöö tõhustamine	COPSAT koostööprojekt ellu viidud, sh uurimisrühma töömeetodite käsiraamat välja töötatud.	2012	PPA	PPA tegevuskulud/välisvahendid EK-ilt	Koostööprojekt Rootsiga inimkaubanduse juhtumite paremaks menetlemiseks (koostöö politseinike, sotsiaaltöötajate ja MTÜde vahel).
17.2. Inimkaubanduse ohvri tuvastamise ja abistamise juhendi täiendamine	Protседuurireeglid, sh arvestades alaealiste erisusi, koostatud ja juhisesse lisatud ning kinnitatud.	2012	SoM, Väm	Asjaomaste asutuste tegevuskulud, lisaks 2010: 28 000 (SoM)	Protседuurireeglitega määratakse kindlaks, kes, millal ja kuidas inim-kaubanduse ohvritega tegeleb ning kuidas toimub koostöö MTÜde ja ohvriabi-organisatsioonidega. Protседuurireeglid töötatakse välja koostöös MTÜdega. Juhendid kinnitatakse asjaomase asutuse poolt.

17.3. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide baasväljaõppe programmi analüüsimine	Õppekavade analüüs tehtud ja esitatud ettepanekud baaskoolituse täiendamiseks*.	2013	SoM	SoM tegevuskulud (vajalik lisavahendite taotlemine RESi 2013-2016)	Eesmärgiks on analüüsida nt lastekaitse-, sotsiaaltöötajate õppekavasid, neid täiendada ning sel viisil tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
17.4. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide täienduskoolitamine	1) Naiste turvakodude, rehabilitatsioonikeskuste ja varjupaikade töötajad on koolitatud.	2010-2014	SoM	1 014 000; 2010: 254 000, 2011-2014 200 000 aastas	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	2) Konsulaarametnikud koolitatud	2011-2014	VäM	VäM tegevuskulud	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	3) Prokurörid ja kohtunikud koolitatud	2011-2014	RP, RK	RP, RK tegevuskulud	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	4) Politseinikud, piirivalve- ja migratsiooniametnikud koolitatud	2011-2014	PPA	PPA tegevuskulud	Koolitused inimkaubanduse ohvrite tuvastamise ning prostitutsiooni kaasatud ja kaubitsetud isikute abistamise teemal, et tagada professionaalsem tegelemine juhtumitega.
	5) Spetsiaalselt saatjata laste ja kaubitsetud laste tuvastamise ning abistamise teemadel on koolitatud lastekaitse-töötajad, laste hoolekande-asutuste töötajad*.	2014	SoM	SoM tegevuskulu/lisaraha	Eesmärgiks asjaomaste spetsialistide professionaalsem tegelemine juhtumitega.

17.5. Inimkaubanduslase koolitusprogrammi koostamine, uute koolitajate koolitamine, koolitajate andmebaasi loomine	1) Koolitusprogramm koostatud ja koolitajate andmebaas valminud.	2010-2011	SoM	SoM tegevuskulud	Koostöös kodanikeühendustega toimub koolitusvaldkonna süstematiseerimine.
	2) Uued koolitajad koolitatud.	2012-2013	SoM	SoM tegevuskulud	Koolitamistegevuse suunamine riigiasutustest välja: riigiasutused tellivad, mitte ei koolita ise.
17.6. Seksuaalteenuste ostmise õigusliku käsitluse analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2013	JuM	JuM tegevuskulud	2008. a viis SoM läbi analüüsi välis-riikide inimkaubandusvastaste meetmete, sh ka seksuaalteenuste ostmise kriminaliseerimise ja nende mõju kohta; nüüd tuleks analüüsida, millised on Eesti kontekstis seksioistu sanktsioneerimise poolt ja vastuargumendid.

ARENGUKAVA TÕHUS ELLUVIIMINE

18. meede

Koostöövõrgustike loomine ja arendamine

Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused
18.1. Riiklike koostöövõrgustike loomine	Loodud on koostöövõrgustikud arengukavas käsitletavate teemade kaupa ja aastas on toimunud vähemalt kaks võrgustiku kohtumist.	2010-2014	JuM	Võrgustikus osalevate asutuste tegevuskulud	Tegemist on arengukava elluviimist toetava meetmega. Koostöövõrgustikes osalevad nii avaliku sektori kui MTÜde esindajad. Koostöövõrgustikud moodustatakse selleks, et parandada arengukava rakendavate asutuste vahel infovahetust ja koostööd. Võrgustikes analüüsitakse arengukava tegevuste jätkusuutlikkust, eesmärgipärasust, kvaliteeti ning antakse sisend arengukava täiendamiseks.

* - tegevus viiakse rakendusplaanis toodud mahus ellu välisvahenditest toetuse saamise korral või kui eraldatakse vajaminev summa eelarvesse.

Kasutatud lühendid:

AMVS

Alaealise mõjutusvahendite seadus

EK

Euroopa Komisjon

HMN	Hasartmängumaksu Nõukogu
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
JuM	Justiitsministeerium
KarS	Karistusseadustik
KrMS	Kriminaalmenetluse seadustik
LKL	Lastekaitse Liit
MA	Maanteeamet
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
MST	Multisüsteemne teraapia
PPA	Politsei- ja Piirivalveamet
RES	Riigieelarve strateegia
RK	Riigikohus
RP	Riigiprokuratuur
SiM	Siseministeerium
SoM	Sotsiaalministeerium
TAI	Tervise Arengu Instituut
TÜ	Tartu Ülikool